

בית משפט השלום בתל אביב - יפוהפ"ב [38387-03-20](#) יהודה נ' שארהפ"ב [35921-06-20](#) שאר נ' יהודה

21 בפברואר 2021

לפני כבוד השופט רז נבון

דוד יהודה, ת.ז. XXXXXXXXXX
ע"י ב"כ עו"ד אברהם גרוניך**המבקש:**
(מבקש בבקשת האישור; משיב
לבקשת הביטול)

נגד

אבשלום שאר, ת.ז. XXXXXXXXXX
ע"י ב"כ עו"ד אבי דרור**המשיב:**
(משיב לבקשת האישור; מבקש
בבקשת הביטול)

חקיקה שאוזכרה:

חוק הבוררות, תשכ"ח-1968: סע' 1, 24, (1)24, (2)24, 24 (א), 27 (ד)

תקנות סדרי הדין בעניני בוררות, תשכ"ט-1968: סע' 10

תקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), תשנ"א-1991

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973

פסק דין

לפניי בקשתו של המבקש, מר דוד יהודה (להלן: "דוד"), לאשר את פסק הבוררות החלקי שניתן ביום ה' כסלו תש"פ (2 בדצמבר 2019), ע"י הבורר, הרב מרדכי סילמן (להלן בהתאמה: "פסק הבוררות"; "הבורר"). בקשת האישור הוגשה בחודש מרץ 2020, במסגרת הפ"ב [38387-03-20](#) (להלן: "בקשת האישור").

בחלוף מספר חודשים, ביום 15 ביוני 2020, הוגשה על ידי המשיב (להלן: "אבשלום") תובענה נפרדת, לביטול פסק הבוררות, במסגרת הפ"ב [3591-06-20](#) (להלן: "בקשת הביטול").

הנה כי כן, דוד מבקש לאשר את פסק הבוררות. אבשלום מנגד מבקש לבטל את פסק הבוררות. בקשת הביטול ובקשת האישור נדונו לפניי במאוחד ביום 18 בפברואר 2021, ופסק הדין מתייחס לשני ההליכים.

א. רקע עובדתי

1. פסק הבוררות החלקי שניתן על ידי הבורר, הרב סילמן, מתייחס למחלוקת בין הצדדים בענייני מיסוי (נשיאה בחבות מס שהוטלה על ידי רשות המיסים), בקשר עם נכסים שמצויים ברחוב רבינוביץ 4 בבני ברק.
2. במסגרת פסק הבוררות נקבע, בין היתר, כי מוטלת על אבשלום האחריות והחבות לטפל ולהסיר עיקולים שהוטלו על ידי רשויות המס על דוד. בהתאם, הגיש דוד בקשה לאישור פסק הבוררות.

ב. הבקשה לביטול פסק הבוררות

3. אבשלום אינו משלים עם פסק הבוררות, ומשכך הוגשה על ידו בקשה להורות על ביטולו.
4. בקשת הביטול נסמכת על שלוש עילות ביטול המעוגנות [בסעיף 24 לחוק הבוררות](#) התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק הבוררות"; "החוק").
5. המדובר בעילת הביטול [שבסעיף 24\(1\)](#) לחוק: "לא היה הסכם בורות בר תוקף"; בעילה [שבסעיף 24\(2\)](#) "הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין"; ובעילת הביטול [שבסעיף 24\(4\)](#): "לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו" (עילה זו לא נטענה במפורש אך נוכח הטענות שעלו, יש לשייכן לעילת ביטול זו).
6. על ידי דוד הוגשה תגובה לבקשת הביטול; הוא מצידו ביקשו לדחות את בקשת הביטול ולאשר את פסק הבוררות.

ג. זין טענתו המקדמית של דוד להתקבל- הבקשה לביטול פסק הבוררות הוגשה באיחור ודינה להיות מסולקת על הסף למעט ביחס לעילות הביטול שבסעיף 24(1) לחוק:

7. במסגרת תגובתו של דוד לבקשת הביטול נטען, כי בקשת הביטול הוגשה באיחור. נטען, כי **בקשת הביטול הוגשה רק במחצית חודש יוני 2020**, למעלה מחצי שנה לאחר שפסק הבוררות הומצא לידי אבשלום, ולאחר שחלף המועד להגשת בקשת ביטול. מכאן לטענתו של דוד, קמה עילת סילוק על הסף של הבקשה.
8. אבשלום כפר בטענות. לדבריו ([כך בבקשת הביטול](#)), בקשת האישור וכן פסק הבוררות הומצאו לידיו רק בסוף חודש מרץ 2020, במהלך משבר הקורונה ומשכך מניין 45 הימים להגשת בקשת ביטול מתחיל להימנות מיום 10 במאי 2020.
9. במחלוקת זו שבין הצדדים סברתי, כי **הדין עם דוד, וכי בקשת הביטול הוגשה באיחור רב באופן המחייב את סילוק הבקשה לביטול על הסף (למעט העילה לפי [סעיף 24\(1\) לחוק אשר ביחס אליה אין מועד להעלאתה ואותה יש לבחון](#))**. אבאר להלן את טעמי.

10. לטענת דוד, הומצא פסק הבוררות לידיו של אבשלום **עוד ביום 6 בדצמבר 2019**. בעניין זה הוגש אישור מסירה חתום מטעמו של השליח מטעמו של דוד, מר הלברשטט (להלן: "השליח"), אשר מסר ביום 6 בדצמבר 2019 את פסק הבוררות לידיה של אשתו של אבשלום, גב' כרמית שאר, אשר חתמה על אישור המסירה. השליח אף צירף תמונות מתוך הדירה.
11. אבשלום מצדו עמד על חקירתו של השליח. זה התייצב לדיון ונחקר על ידי בא כוחו. חקירתו של השליח העלתה, כי הוא עומד על טענתו בדבר מסירה ביום 6 בדצמבר 2019, לאשתו של אבשלום כרמית.
12. עדותו של השליח מקובלת עליי. **לא מצאתי בה סתירות**.
- בסיכומיו בע"פ ביקש אבשלום למצוא סדקים בעדותו של השליח. דא עקא שהשליח איתר בטלפון הנייד שלו את פסק הבוררות שאותו התבקש להמציא בחודש דצמבר 2019 ואישר, כי מדובר במסמך שאותו המציא לאשתו של אבשלום.
13. על האמור אוסיף, כי גם עדותו של דוד (בתצהירו), כי לאחר ביצוע המסירה ביום 6 בדצמבר 2019, הוא שוחח עם אבשלום על פסק הדין, לא נסתרה אף היא.
14. בהקשר זה יוער, כי **אבשלום – מטעמיו שלו, נמנע מלזמן לעדות את אשתו כרמית, על מנת שתפריד את הטענה, כי לא קיבלה לידיה את פסק הבוררות ביום 6 בדצמבר 2019**. בדיון שהתקיים טען אבשלום, כי היה על דוד לבקש לזמנה. אינני מסכים לכך. מעת שביקש אבשלום לסתור את תצהירו של השליח, הרי שהנטל מוטל עליו, אלא שהוא לא מצא לעשות כן. בחירתו שלא לזמן לעדות את אשתו נזקפת לחובתו.
15. עוד טען אבשלום בדיון (במטרה לסתור את המסירה שבוצעה), ללא תימוכין או ראיות, כי הוא אינו מתגורר יותר בדירה בבני ברק שבה בוצעה המסירה מזה שנתיים. דא עקא שראיות בקשר לכך לא הוגשו ובמהלך הדיון הוא אישר (עמ' 4 ש' 27), כי אמא שלו מתגוררת בדירה בה ביצע השליח את המסירה. המדובר בגרסאות שונות שהועלו לראשונה בדיון.
- יוער, כי ביום 14 ביוני 2020, הגיש אבשלום לתיק בקשה בלוויית תצהיר שבו טען, כי: **"יודגש כי אני מתגורר בבני ברק אשר הייתה נצורה בתקופה זו ומכאן נמנעתי מהגשת הבקשה..."**. חרף זאת בדיון שהתקיים לפניי, טען כאמור אבשלום, כי **כבר שנתיים** שהוא מתגורר ביישוב אחר. המדובר בטענות סותרות. מובן שתצהירו שלו סותר את הטענות שהועלו בקשר עם ביצוע המסירה.
16. **מסקנת הדברים הינה אם כן, כי פסק הבוררות הומצא לידי אבשלום באמצעות השליח, לידי אשתו המתגוררת עמו, ביום 6 בדצמבר 2019.**
17. מעת שכך, ובהתאם להוראות **סעיף 27(א)** לחוק, עמדו לרשותו של אבשלום 45 יום לשם הגשת בקשה לביטולו של פסק הבוררות, **קרי עד ולא יאוחר מיום 20 בינואר 2020**. בקשת הביטול הוגשה כאמור ביום 15 ביוני 2020, והמשמעות היא כי הבקשה הוגשה באיחור של כחמישה חודשים.

18. אלא שבכך לא סגי; כפי שיובהר להלן, גם אלמלא היה מקבל אבשלום את פסק הבוררות ביום 6 בדצמבר 2019, הרי שהסתבר גם לפי גרסתו שלו, כי בקשתו הוגשה באיחור, כפי שיובא בהרחבה להלן:

19. הבקשה לביטול פסק הבוררות הוגשה ביום 15 ביוני 2020. בתצהיר התומך בבקשת הביטול טען בין היתר אבשלום את הדברים הבאים:

"14. לא בכדי פסק הבוררות שניתן בחודש דצמבר 19 הוגש לאישור בית המשפט רק ביום 18 במרץ 2020 – כשלושה חודשים לאחר פסק הבורר!".

...

16. חשוב להדגיש, כי הבקשה, ופסק הבורר הומצאו לידי, לראשונה, **בסוף חודש מרץ!!!**. [ההדגשות- במקור]

20. משמע- במסגרת הבקשה לביטול פסק בוררות, באה הודאת בעל דין מצדו של אבשלום, **לפיה הבקשה לאישור פסק הבוררות התקבלה בידיו בחודש מרץ 2020**.

21. דברים אלה של אבשלום עולים בקנה אחד גם עם הודעתו של דוד מיום 20 באפריל 2020, אליה צורף אישור מסירה ולפיו הבקשה לאישור פסק בוררות, כמו גם החלטת בית המשפט המורה לאבשלום למסור את תגובתו, **הומצאו ביום 25 במרץ 2020 במסירה אישית לידיה של אשתו של אבשלום אשר חתומה על אישור המסירה (על אישור המסירה חתום השליח משה גרוניך, שאבשלום אף לא ביקש כלל לחקור אותו) וממילא שאשתו לא העידה, כי לא קיבלה את המסירה הנטענת (למען הסר ספק אישר אבשלום, כי שמה של אשתו כרמית, כמופיע על אישורי המסירה)**.

22. **תקנה 10 לתקנות סדרי הדין בענייני בוררות, תשכ"ט-1968 (להלן: "התקנות")**, קובעת כהאי לישנא: **"המשיב רשאי להתנגד לאישור פסק בוררות בדרך בקשה לביטולו, תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו ההודעה האמורה בתקנה 8, ובלבד שלא יאחר מן המועד הקבוע בסעיף 27 לחוק; לא התנגד כאמור, יאשר בית המשפט או הרשם את הפסק ואין צורך לשמוע את בעלי הדין"**.

23. משמע- מעת שהומצאה לאבשלום הבקשה לאישור פסק בוררות ביום 25 במרץ 2020, היה עליו להגיש את בקשתו לביטול פסק הבוררות, בתוך 15 יום (בהנחה ולא קיבל את פסק הבוררות ביום 6 בדצמבר 2019). אבשלום ציין, כי נוכח הסגר בשל נגיף הקורונה ומצב החירום שהוחל מכוח **תקנות בתי המשפט ולשכות הוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד)**, התשנ"א-1991, הרי שמניין הימים מתחיל להיספר מיום 10 במאי 2020 נוכח ההמצאה בסוף חודש מרץ 2020. בענייננו, **אם מונים את 15 הימים לאחר סיום תקופת החירום, הרי שהמשמעות היא, כי היה על אבשלום להגיש את בקשת הביטול עד ליום 25 במאי 2020. בפועל הוגשה הבקשה רק ביום 15 ביוני 2020**.

24. כאן המקום לציין, כי בהחלטתי מיום 3 בפברואר 2021, הסבתי את תשומת ליבו של אבשלום לשגגה המשפטית אליה נקלע לכאורה שעה שטען בבקשת הביטול, כי בקשת האישור הומצאה לידיו בחודש מרץ 2020 וכי מניין 45 הימים מתחיל להימנות מיום 10 במאי 2020. ומדוע שגגה משפטית? שכן כאמור לעיל, אם קיבל אבשלום לידיו את בקשת האישור בחודש מרץ 2020, הרי שאז אין מוונים יותר 45 יום אלא 15 יום בלבד.

25. תחת מתן מענה ענייני, מסר אבשלום תגובה מוקשית בגדרה חזר בו מטענתו שלו (בבקשת הביטול) לפיה קיבל לידיו את בקשת האישור בחודש מרץ 2020 וטען, כי הפעם הראשונה שבה נודע לו על ההליך (בקשת האישור) הייתה ביום 31 במאי 2020 (בסיכומיו בדיון נטען, כי מדובר היה ביום 30 במאי 2020). בכל הכבוד, לא יכולתי ליתן אמון בטענה זו, זאת נוכח הטעמים הבאים:

- ביום 13 במאי 2020, הוגש על ידי אבשלום ייפוי כוח לתיק, הנושא תאריך 13 במאי 2020. ייפוי הכוח מתייחס לבקשת האישור (הפ"ב 28387-03-20). היינו הטענה לפיה נודע למבקש על בקשת האישור רק ביום 31 במאי 2020, אינה עולה בקנה אחד עם המסמכים שהגיש אבשלום עצמו לתיק.
- גם מעיון במערכת נט המשפט עולה, כי כבר ביום 14 במאי 2020 צפה בא כוחו של אבשלום בהחלטות אשר ניתנו בתיק, היינו הטענה לפיה נודע לו על ההליך רק ביום 31 במאי 2020 אינה אפשרית.
- על ידי דוד הוגש ביום 20 באפריל 2020, אישור מסירה, לפיו הבקשה לאישור פסק הבוררות הומצאה לידי אבשלום ביום 25 במרץ 2020. אבשלום לא סתר את אישור המסירה, לא ביקש לזמן את השליח שמסר את כתב הטענות לידי אשתו של אבשלום, ואף לא זימן את אשתו של אבשלום לצורך מתן עדות המאיינת את אישור המסירה.
- אבשלום עצמו העיד **בתצהיר** (שצורף לבקשה לביטול פסק דין), כי קיבל לידיו את בקשת האישור בסוף חודש מרץ 2020 וחזרתו בו מהדברים, נוכח טענה של טעות סופר (ללא תצהיר) הינה מוקשית ולא יכולתי ליתן בה אמון.
- הטענה לפיה נודע לאבשלום על ההליך רק ביום 31 במאי 2020 סותרת את כתבי הטענות של אבשלום עצמו. כך למשך, ביום 31 במאי 2020 הגיש אבשלום בקשה לביטול פסק דין (ניתן פסק דין- שבוטל בהסכמה- המאשר את פסק הבוררות, מאחר ואבשלום לא מסר את תגובתו). באותו כתב טענות נטען בסעיף 2, כי: "בא כוח המבקש פנה לבא כוח המשיב ביום רביעי האחרון בבקשה לארכה של 14 יום...". היינו- לשיטתו של אבשלום כבר ביום רביעי ה-27 במאי 2020, התבקשה אורכה להגשת תגובה. היינו, לטענה לפיה רק ביום 31 במאי 2020 נודע לאבשלום על ההליך, אין על מה להיסמך.

הנה כי כן, לא ניתן היה ליתן אמון בגרסאות המשתנות של אבשלום בהקשר זה, אשר השתנו פעם אחר פעם, במטרה לנסות ולהתאים את עצמן למועדים הקבועים בדיון. הוכח להנחת דעתי, כי אבשלום קיבל לידיו את הבקשה לאישור פסק בוררות ביום 25 במרץ 2020, וגם אם מניין הימים מתחיל להימנות החל מיום 10 במאי 2020 (נוכח תקופת החירום), הרי שעמדו

לאבשלום 15 יום להגשת בקשת ביטול, קרי עד ליום 25 במאי 2020, אלא שהוא לא עמד במועדים אלה.

26. **סיכום ביניים**: בקשת הביטול שהוגשה ביום 15 ביוני 2020 הוגשה באיחור. הוכח להנחת דעתי, כי פסק הבוררות הומצא לידי אבשלום ביום 6 בדצמבר 2019 ומכאן שהיה עליו להגיש את בקשת הביטול עד ליום 20 בינואר 2020. עוד אציין, כי אף אלמלא כך היה הדבר, הרי שמעת שקיבל אבשלום את הבקשה לאישור פסק בוררות ביום 25 במרץ 2020, היה עליו להגיש את הבקשה לביטול פסק הבוררות עד ולא יאוחר מיום 25 במאי 2020, אלא שגם במועד זה לא עשה כן.

ודוק- במסגרת בקשת האישור ניתן תחילה פסק דין לאחר שאבשלום לא מסר את תגובתו במועד. בהסכמת הצדדים בוטל פסק הדין וניתנה לאבשלום האפשרות למסור את תגובתו. יחד עם זאת בהחלטה המורה על ביטול פסק הדין הובהר, כי אין במתן האפשרות להגיש תגובה כדי להאריך מועד הקבוע בדין ביחס להגשת בקשת ביטול.

27. מסקנת האמור הינה אם כן, כי יש לסלק את הבקשה לביטול פסק הבוררות על הסף נוכח הגשתה באיחור, זאת למעט ביחס לעילת הביטול הקבועה [בסעיף 124\(1\)](#), זאת נוכח הוראות [סעיף 27\(ד\) לחוק הבוררות](#) אשר מורה, כי המועדים הקבועים בדין לעניין הגשת בקשת ביטול לא יחולו על עילה זו.

ד. יש לדחות את הטענה לפיה אין בנמצא הסכם בוררות בר תוקף- סעיף 124(1) לחוק

28. לטענת אבשלום, אין בנמצא הסכם בוררות בר תוקף, הממנה את הבורר ומשכך יש להורות על ביטול פסק הבוררות נוכח העילה הקבועה [בסעיף 124\(1\)](#) לחוק, שעניינה – "לא היה הסכם בוררות בר-תוקף". אבשלום אף מציין, כי הייתה בכלל הסכמה למנות את הרב הייזלר לשמש כבורר.

29. אבשלום מאשר שחתם על מסמך כלשהו, אך טוען, כי לא ניתנה לו אפשרות לבדוק אותו, וכי המסמך הוצג לו כהסכמה לשאלת הלכה בלבד ולא כהסכמה בדבר הליך בוררות.

30. מנגד טוען דוד, כי בניגוד לטענות אבשלום הרי **שהסכם בוררות נחתם בין הצדדים**, והוא אף **מצרפו** כנספח "ג" לתגובתו לבקשת הביטול. הסכם הבוררות היה חד משמעי ולא עסק כלל וכלל בשאלת הלכה. לטענתו, בשונה מן הנטען כאשר אדם מגיע לרב להתייעץ בשאלת הלכה הוא לא נדרש לחתום על מסמך הסכמה, להבדיל מהליך בוררות.

31. במחלוקת זו שבין הצדדים עמדתו של דוד מקובלת עליי.

32. דוד הציג "שטר בירורין" חתום על ידי הצדדים (מיום ד' כסלו תש"פ-קרי, יום לפני מתן פסק הבוררות), בגדרו מונה הרב סילמן לשמש כבורר, לאמור: "כל אחד מאיתנו החתומים מטה (להלן-"הצדדים") בשמנו ובשם מרשינו מקבלים עלינו כבוררים וכדיינים את הרבנים הגאונים...הרב מרדכי סילמן שליט"א".

33. במסגרת זו אף הוגדה מהות המחלוקת שבין הצדדים: "כל הסכסוכים שבינינו והתביעות שיש לכל אחד מאיתנו הח"מ על חברו בענין דין ודברים בענין מיסוי בנכסים ברח' רבינוביץ 3- בני ברק ובמסתעף ממנו, וכן בתביעות נגדיות ובכל הסכסוכים הנובעים ו/או הקשורים לענין הנ"ל וממנו, לרבות נושאים חדשים ככל שיעלו במהלך הבוררות מהנושאים שבבוררות".

34. ההסכם מסדיר גם אופן ניהול הבוררות, לרבות ביחס לסדרי דין: "הדיינים פטורים מהדין המהותי, מסדרי הדין, מדיני הראיות, ומרישום פרוטוקולים, ואנו מוותרים מראש על מתן נימוק כל שהוא לפסק הדין ו/או לכל החלטה".

35. ההסכם מתייחס לאפשרות למתן צווים זמניים, צווי עיקול, זימון מומחים ועוד. מדובר בהסכם ארוך וסדור אשר בסופו באה חתימת הצדדים, לצד שמם המלא, ומספרי תעודת הזהות שלהם.

36. הנה כי כן, שטר הבירורין הוא הסכם בורות בכתב, תקף ומחייב. מדובר בהסכם בורות מפורט, אשר מתייחס לסדרי הדין, לאופן ניהול הבוררות ולסמכויות הבורר. מכאן שלטענה לפיה לא נחתם בין הצדדים הסכם בורות תקף ומחייב אין על מה להיסמך ועל כן אבשלום אינו יכול להישמע בטענה, כי אין הסכם בורות בר תוקף. גם בעדותו אישר אבשלום (עמ' 3, ש' 29), כי חתם על הסכם הבוררות.

37. טענת אבשלום לפיה הוחתם על "מסמך לא ידוע שאיננו ברשותו...ללא שניתנה על אפשרות לבדוק המסמך ו/או להבין תוכנו כראוי" הינה טענה שבאה ללא פירוט עובדתי סדור. בדיון עלו גם לראשונה טענות לפיהן מתקשה אבשלום לקרוא וכי הוא נכה – טענות אלה הן טענות חדשות העולות כדי הרחבת חזית וממילא שלא נתמכו בראיות. הטיעון לא בוסס אפוא כנדרש.

לא הובא לפני בית המשפט כל מסד עובדתי מדוע עובר לחתימה על הסכם הבוררות, לא ניתנה כביכול לאבשלום האפשרות לבדוק את המסמך או להבין את תוכנו כפי שהוא טוען במסגרת בקשת הביטול. הטענות הועלו במסגרת בקשת הביטול באופן סתמי. לא הובא גם הסבר מדוע לאחר סיום הדיון או בכל מועד שהוא לאחר מכן עד להגשת בקשת הביטול, לא באה מצדו של אבשלום טענה לפיה הוא הוחתם על מסמכים שלא ניתנה לו אפשרות לעיין בהם ומדוע לא התנער מהם "בזמן אמת" אלא רק לאחר שפסק הבוררות הוגש לאישור

38. בע"א 6799/02 יולזרי נ' בנק המזרחי פ"ד נח (2), 145 עמד בית המשפט העליון על הכלל המורה, כי אדם החותם על מסמך מוחזק כמי שקרא אותו והבין את תוכנו. מי שמבקש לסתור חזקה זו צריך לעשות זאת בראיות פוזיטיביות, לאמור:

"כלל הוא כי אדם החותם על מסמך מוחזק כמי שקרא אותו והבין את תוכנו וכי חתם עליו לאות הסכמתו, בייחוד כאשר מדובר במסמך מהותי ביחס לנכסיו, דוגמת שטר משכנתה (ע"א 1513/99 דטיאשוילי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ [1]; ע"א 6645/00 עו"ד ערד נ' אבן [2]). עוד נפסק כי המבקש לסתור חזקה זו צריך להוכיח

את גירסתו בראיות פוזיטיביות כאפשרות קרובה (ראו: [ע"א 1513/99](#) הנ"ל [1] וכן [ע"א 1548/96](#) בנק איגוד לישראל בע"מ נ' לופו [3]).

39. בענייננו, לא הוצגו על ידי אבשלום ראיות פוזיטיביות כלשהן, שיש בהן כדי לסתור את החזקה, והחתימה מלמדת על הסכמה.

40. אבשלום איננו מסביר מה פירוש הדבר "החתמה על מסמך לא ידוע" כפי הנטען על ידו, ומה מנע ממנו לקרוא את הסכם הבוררות. שהרי, מעת שאדם חותם על מסמך, הרי שהוא יודע על מה חתם ואם לא קרא, הרי שאין לו להלין אלא על עצמו.

41. הרחבת חזית נוספת עלתה בסיכומי אבשלום שעה שנטען, כי החתימה על הסכם הבוררות הייתה כביכול **תחת לחץ**. טענה חדשה זו עומדת בסתירה לטענה שלא היה הסכם בוררות, ואינה יכולה לעלות לראשונה במסגרת הסיכומים. ממילא שמדובר בטענה שתומה שעה שלא הובהר באיזה אופן הופעל לחץ. למעלה מן הצורך - בדיון התרשמותי, כי אבשלום יודע לעמוד על שלו ולטעון את טענותיו בצורה סדורה, כך שלא היה כלל ברור על איזה לחץ מדובר.

42. מבלי לגרוע מן האמור ולשם השלמת התמונה (ומבלי לגרוע מכך שלפנינו הרחבת חזית), הרי שנוכח טענות בדבר לחץ, כפייה או חוסר הבנה על מה חתם אבשלום (חלקן עולות כדי הרחבת חזית), **יש צורך ליתן הודעת ביטול להסכם הבוררות** נוכח ההטעייה נטענת, ובהיעדרה לא ניתן להסתמך על עילת הביטול הקבועה [בסעיף 124\(1\) לחוק הבוררות](#).

ר' לעניין זה [הפ"ב \(מרכז\) 18098-10-11 דוידזון נ' כרמל](#) (פורסם בנבו, 9.3.14):

באשר לשאלה כיצד צריך לנהוג בעל דין הטוען שחתם על הסכם בוררות בכפייה ואשר לטענתו יש לבטל את פסק הבוררות שניתן בהיותו מבוסס על הסכם בוררות שאינו בר-תוקף, מבהירה **פרופ' אוטולנגי** את הדברים הבאים:

"כאשר צד טוען שאולץ לחתום על הסכם בוררות בנסיבות בהן נשלל ממנו רצונו החופשי. האם לא נכון יהיה לומר, שההסכם אינו בר תוקף, כדי להכניס את הטענה למסגרת עילת הביטול שבס' 124(1) [לחוק הבוררות](#)?

לפני חקיקת [חוק החוזים](#) (חלק כללי), היינו אומרים שאין – ולא צריך להיות – הבדל בגישה בין אי חוקיות לבין מירמה, אילוץ וכד'. מאז צאת החוק, שוב אין דינם זהה. בעוד שטענת אי חוקיות, אם תוכח, תביא לבטלות החוזה מעיקרא, הרי שהסכם שישודו במירמה, אילוץ, הטעייה וכד' – כל עוד לא בוטל, הריהו שריר וקיים. הואיל וכך, שוב אין לומר לגבי בורר שדן בטענה כזו לגבי ההסכם, שאם יקבלנה – ימצא גודע את הענף עליו הוא יושב. הואיל וכך, גם אין מקום לטעון לקיום עילת הביטול לפי ס' 124(1) לחוק בנסיבות אלו של התחייבות על פי ההסכם: הסכם כזה הינו רק ניתן לביטול

(voidable), בעוד שהסעיף דן בהסכם 'שלא היה בר תוקף' (void).
 כדי להחיל את עילת הביטול הראשונה צריך אפוא בעל הדין להודיע
 על ביטול ההסכם מצדו עוד בטרם החלה הבוררות, ולפחות –
 בתחילתה" (אוטולנגי, עמוד 996; ההדגשות אינן במקור – ב' א').

בענייננו, אין מחלוקת כי דוידזון לא פעל לביטול שטר הבוררות,
 בשל טענתו כי חתם עליו בשל לחץ וכפייה, בטרם החלה הבוררות או
 בתחילתה.

...

משכך, גם אם הייתה נכונה טענתו של דוידזון כי חתם על שטר
 הבוררות תחת לחץ וכפייה, וכזאת לא הוכח – עדיין יש לראות
 בשטר הבוררות משום הסכם ה'ניתן לביטול', אשר לא בוטל בפועל,
 ולכן נותר בר-תוקף מחייב. לפיכך, לא קמה לדוידזון עילת ביטול
 מכוח סעיף 24(1) בחוק הבוררות הדין בנסיבות בהן ניתן פסק בוררות
 על אף העדרו של ההסכם בוררות בר-תוקף".

הדברים יפים לענייננו: גם אם היו מועלות בבקשת הביטול הטענות החדשות בדבר לחץ או
 כפייה, וגם אם הייתה מתקבלת הטענה בס' 7.2 לבקשת הביטול לפיה לא ניתנה לאבשלום
 האפשרות לבדוק על מה חתם (טענה שלא ניתן היה ליתן בה אמון), **הרי שמעת שהסכם
 הבוררות לא בוטל מעולם על ידי אבשלום, לא ניתן להעלות טענת ביטול מכוח סעיף 24(1)
 לחוק הבוררות** (לכל היותר ניתן לטעון, כי מדובר בהסכם בר ביטול).

43. **תוצאת הדברים** - מסקנתי הינה אפוא, כי טענת אבשלום לפיה אין בנמצא הסכם בוררות
 הופרכה; הסכם בוררות הוצג; הוא לא בוטל מעולם; גם טענתו של אבשלום, לפיה הוא
 הוחתם על מסמך לא ידוע שהסתבר להיות הסכם בוררות הינה טענה שלא ניתן היה ליתן בה
 אמון וממילא שאין בה כדי לסייע לו.

44. יש כאמור בנמצא הסכם בוררות תקף ומחייב; אבשלום ניסה להתעלם מקיומו וטען כאמור
 שאין בנמצא הסכם שכזה. גרסתו לא התקבלה ומכאן שדין טענותיו להידחות.

**ה. למען הזהירות- לא מצאתי ממש בעילת הביטול שנטענה מכוח סעיף 24(2)
 לחוק הבוררות**

45. כמובא לעיל, מעת שהוגשה בקשת הביטול באיחור, לא ניתן לדון בעילות הביטול הנוספות
 שנטענו בבקשה.

46. יחד עם זאת ולמען הסדר הטוב אציין, כי בחנתי את עילות הביטול הנוספות וגם בהן לא
 מצאתי כל ממש.

47. כך למשל טוען אבשלום, כי קמה עילת הביטול הקבועה בסעיף 24(2) לחוק, שעניינה –
 "הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין".

48. לדבריו, ביקש אותו דוד להגיע עמו לרב סילמן **לצורך הצגת שאלת הלכה**, וכי לא דיבר כלל על הליך בוררות.

49. כמובא לעיל טען מנגד דוד שאין מדובר כלל ועיקר בשאלת הלכה, וכי לשאלת הלכה אין חותמים על הסכם. לדברי דוד- הצדדים פנו להליך בוררות.

50. דין טענות אבשלום להידחות שעה שהסתבר, כי בין הצדדים נחתם הסכם בוררות, ומכאן שלטענה לפיה הבורר נתמנה שלא כדין אין על מה להיסמך. מדובר במינוי מוסכם על שני הצדדים בגדר מינה בורר שהכריע במחלוקת.

51. גם הטענה לפיה הרב סילמן היה אמור להשיב על שאלת הלכה הינה מוקשית. המדובר בטענה בעלמא, שבאה ללא פירוט וללא מסד עובדתי. אין הסבר מהי שאלת ההלכה, מה הייתה המחלוקת בין הצדדים ומה השיב הרב שנתן לכאורה לאבשלום את הרושם, כי בשאלת הלכה עסקין. ממילא שבהיעדר מסד עובדתי כאמור, יש קושי להתייחס כלל לטענות.

52. בדיון שהתקיים לפניי השמיע ב"כ אבשלום הקלטות של שיחות בין הצדדים (אלה לא תומללו עובר לדיון ולא הוגשו מבעוד מועד ומכאן שקיים קושי להתייחס אליהן). יחד עם זאת, באחת השיחות נשמע דוד מתייחס לפנייה לרב לצורך הצגת שאלות קצרות או ארוכות. מכאן למד אבשלום, כי לא דובר על בוררות אלא על שאלת רב. טענה זו מוקשית, שכן מהשיח בין הצדדים ומהמסרונים שבין הצדדים עליהם למדתי גם במהלך הדיון (לא הוצגו ולא הוגשו), ברור היה שבכוונת הצדדים לפנות להכרעת גורם רבני, שלא לצורך קבלת עצה. שימת הלב לכך, כי אף ב"כ אבשלום מגדיר את הבורר כפוסק (עמד 9 לפרוטוקול, ש' 26-23) היינו היה ברור, כי מדובר בהכרעה מחייבת.

למעלה מכך, בסעיף 9 לבקשת הביטול עלתה טענה לפיה הצדדים התכוונו בכלל לפנות לבוררות, לפני הרב הייזר. היינו, גם אבשלום מאשר שכוונת הצדדים הייתה להתדיין בהליך בוררות, כאשר המשמעות ברורה לו (דוד הבהיר, כי נוכח לוח הזמנים של אבשלום, הוצעו רבנים שונים כאשר בסופו של דבר ועל מנת להתאים את הבירור ליומנו של אבשלום נקבע הבורר שמונה).

53. כך או כך, הצדדים התייצבו לפני הרב; חתמו על הסכם בוררות מבחירה חופשית; הודעת ביטול לא ניתנה על ידי אבשלום "בזמן אמת" וזעקתו של אבשלום בהקשר זה באה באיחור, ורק לעת הזו, משהוגש פסק הבוררות לאישור. אין מדובר במינוי שלא כדין.

ו. למען הזהירות - יש לדחות את הטענה לפיה לא ניתנה לאבשלום האפשרות

לטעון טענותיו ולהגיש ראיותיו

54. בסעיף 9 לבקשת הביטול טען אבשלום, כי: "המבקש מעולם לא נטל חלק בבוררות, כלל לא השתתף בדיונים, כלל לא הגיש תגובות מטעמו, כלל לא הגיש ראיות מטעמו ו/או זימן עדים מטעמו". הגם שהדברים לא נטענו במפורש, מדובר למעשה בטענת בטלות כאמור בסעיף 4)24 לחוק, לפיה "לא ניתנה לבעל דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו".

55. דוד מצדו דוחה את הטענות וטוען, כי אבשלום השתתף בהליך הבוררות, נטל בו חלק פעיל ושטח בפני הבורר את מלוא טענותיו. עוד טוען דוד, כי אבשלום לא הוכיח, שפנה לבורר, וכי פנייתו סורבה.

56. הדין במקרה זה עם דוד. בהפ"ב 54242-04-15 (ת"א) גוליברודה נ' גלנטר (פורסם בנבו, 24.11.15) עמד בית המשפט המחוזי על כך, כי על מנת להעלות טענת ביטול לפי סעיף 4(24) לחוק יש לעבור שתי משוכות:

"על המבקש לחצות שתי משוכות: האחת- להוכיח כי אכן ביקש מהבוררים להציג ראיה מסוימת או להעיד עד וסורב על ידם, השנייה- כי אותה הראיה או העדות המסורבת הייתה רלוונטית להליך וכי היה טמון בה פוטנציאל ראייתי להפוך את הקערה על פיה או להשפיע על פסק הבוררות".

עוד מביא שם בית המשפט בהקשר זה, מתוך ספרו של עו"ד שמעוני, דיני בוררות, אופק חדש בבוררות, מהדורה שנייה מורחבת, עמ' 578 (2014) כדלקמן:

"כדי להביא לביטול של פסק בוררות בעילה לפי סעיף 4(24) לחוק – לא ניתנה לבעל דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו – יש להראות שהבורר דחה בקשה להבאת ראיות רלוונטיות שהיה בהן כדי להשפיע על פסק הבורר, וסירב לבקשה ללא הצדקה".

57. בענייננו, אבשלום לא עמד במשוכות שנקבעו; הוא לא הצביע על פנייה לבורר שסורבה וממילא שלא הצביע על ראייה שאותה ביקש להביא לפני הבורר אשר הגשתה סורבה. טענות אבשלום נטענו בהקשר זה בכלליות, וממילא שהן אינן עולות בקנה אחד עם טענתו הבסיסית לפיה כלל לא התקיים הליך בוררות. והרי, אם לא התקיים הליך בוררות, כיצד זה סירב הבורר לאפשר לו להביא את ראיותיו?!

ז. התייחסות לטענות נוספות שעלו על ידי אבשלום

58. בסעיף 14 לבקשת הביטול טען אבשלום, כי "המינוי ניתן לאחר כביכול קיום הבוררות וזאת רק ביום 9.12.2020 על ידי הרב סילמן שהליט [כך במקור] למנות את בנו! ללא כל סמכות מטעמו", תוך שהוא מצרף מסמך של הרב יהודא סילמן (נושא תאריך פקס של 9 בדצמבר 2019 – ולא 2020) המורה על מינוי בנו מרדכי סילמן לשמש כבורר.

על כך השיב דוד, כי הבורר לא מונה כבורר על ידי אביו של הבורר אלא בהסכמתם של הצדדים, וכי המסמך שאותו הציג אבשלום הוא מסמך שאינו נוגע כלל לבוררות מושא המחלוקת דנן, כי אם בבוררות שנדונה בינו לבין אביו של אבשלום (יוסף שאר ז"ל) ועניינה נדון גם בבית המשפט המחוזי בת"א במסגרת הפ"ב 37687-03-20.

אכן צודק דוד, כי המסמך שאליו הפנה אבשלום כלל אינו מתייחס לענייננו, אלא למחלוקת מול אביו של אבשלום ז"ל. מכאן, שאין לטענה על מה להיסמך.

59. טענות אבשלום לפיהן הוא לא נטל חלק בדיונים נסתרו בעדותו שעה שהבהיר, כי נטל חלק בהליך לפני הבורר (אך סבר שמדובר בשאלת הלכה). לא מצאתי גם כל ממש בטענה לפיה דוד המשיך להתדיין בהליך מבלי שאבשלום נטל בו חלק. ממילא שלא הוצגו ראיות כלשהן בקשר לכך.

ח. סוף דבר ותוצאת פסק הדין

60. דין בקשת הביטול להידחות, ומכאן שיש לאשר את פסק הבוררות, וכך אני מורה.
 61. יוער, כי פסק הבוררות הוגדר כ"פסק דין ביניים" ולענייננו מדובר בפסק דין חלקי (כמובנו [בסעיף 1](#) לחוק) אשר אין מניעה לאשרו, שכן הוא מסיים את המחלוקת בסוגיית המיסוי. כמובן שאין בפסק הבוררות כדי לחייב צדדים שלישיים, לרבות את רשויות המס.
 62. אבשלום יישא בהוצאות ההליך ובשכ"ט עורך דינו של דוד בסך כולל 17,550 ש"ח אשר ישולמו בתוך 30 יום ממועד קבלת פסק הדין.

63. מבלי לגרוע מן האמור - במסגרת בירור ההליך ולמקרא פסק הבוררות (שם נקבע, בין היתר, כי: "אין בהסכמת התובע לרישום הערת אזהרה על שמו בכדי לקבוע את מחויבותו ואחריותו לעניין המיסוי המוטל על הבעלים האמיתי - הנתבע- במסגרת מימוש הדירה ע"י מכירתה") עולה לכאורה, כי עניינו של הליך הבוררות בהתחשבות כספית בין צדדים נוכח דרישות רשות המיסים ממי שנרשם כבעלים בנכס אך אינו הבעלים האמיתי, אשר מבקש מהבעלים האמיתי לשיטתו, לשאת בעבורו בתשלומי המס שהוטלו עליו. בנסיבות אלה, שעה שעולה חשש לכאורי (ואינני קובע כל מסמרות בקשר לכך והדברים נכתבים בזהירות הנדרשת), כי לרשות המיסים דווחה עסקה בה הוצג פלוני כרוכש בעוד שאלמוני הוא כפי הנראה הרוכש האמיתי, **הרי שהמזכירות תעביר את פסק הדין לעיון מנהל בתי המשפט, על מנת שישקול את העברתו לעיון רשות המיסים, לצורך בדיקת אמיתות הדיווחים שהתקבלו בידיה בקשר עם עסקת המקרקעין מושא פסק הבוררות זה.**

ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי בת"א.

המזכירות תדוור לצדדים.

ניתן היום, ט' אדר תשפ"א, 21 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

רז נבון 54678313-1/

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה